

מוסף
לספר
שיעורי
רבינו חיים הלוי

© תשנ"ח

Morasha Foundation
750 Kappock St.
Riverdale, N.Y. 10463

לאחרונה יצא לאור ספר חדושי הגר"ח מבריסק על מסכת בבא מציעא. המו"ל כותב בהקדמתו שספר זה נדפס מכתב-יד של מרן הגר"ח זצוק"ל שה"י ביד הגר"ד הלוי מבוסטון זצוק"ל. יש להעיר שהספר נדפס שלא ברשות, וגם שכמחצית הספר לא נמצא כלל בכתב-היד. זאת ועוד, בחלקים שאכן כן נמצאים בכתב-היד, נהג המו"ל כאדם העושה בתוך שלו: הוסיף סעיפים שלמים מדילי, גרע עמודים שלימים מדברי הגר"ח, ושיכתב ו"שיפר" לשון רבינו הגדול, עד שלעתים קרובות קשה להכיר שהספר אכן נדפס מכתב-יד זה.

מאחר ואינו דומה רא"י לשמיעה, הצגנו במוסף זה כמה דוגמאות מהנ"ל.

מדור א' מכיל עשר דוגמאות להוספות, השמטות ו"שיפורי לשון" של המו"ל. מדור ב' מכיל צילום כתב-היד של כל הפרק הראשון של בבא מציעא ופיענוחו. בכל מיפתח ישנו צילום של דף אחד ומולו ההעתק. כפי שניתן לראות, כה"י מכיל בפרק הראשון רק ששה דברי תורה של מרן הגר"ח, ואילו המו"ל הדפיס 21 דברי תורה.

להלן רשימה של הסימנים בספרו של המו"ל שאינם נמצאים בכתב-היד. א, ב, ג, ה, ז, ח, ט, יא, יב, יג, טז, יז, יח, יט, כ, כב, כה, כו, כט, ל, לא, לד, לה, לו, מב, מט, נב, נג, ס, סז, סח, עא, פ, פא, פב, פג, צא, צג, קד, קט, קיג, והשמטה בסוף הספר סי' ה' [א] וסי' ט"ז [א]. סה"כ 45 סימנים.

1) המו"ל שיכתב את דברי רבינו בסגנונו דילי' עד שקשה להכיר שדברי תורה אלו אכן נדפסו מכתב-היד של רבינו. זאת ועוד, המו"ל הוסיף באמצע דברי רבינו סעיף עמום מדילי', וכתב הערות לבאר דברי עצמו. הסעיף הנוסף מסומן באפור.

סימן ו

בענין שבועת מודה במקצת

[ג, א] בגמ': מפני מה אמרה תורה מודה מקצת הטענה ישבע, חזקה אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו והאי ככוליה בעי דנכפריה והא דלא כפריה משום דאין אדם מעיז פניו, והאי ככוליה בעי דלודי ליה והאי דלא אודי אשתמוטי הוא דקא משתמט מיניה, סבר עד דהו לי זוזי ופרענא ליה, ואמר רחמנא רמי עליה שבועה כי היכי דלודי ליה בכוליה.

ורש"י (כד"ה והאי) מפרש, דהא דאמרינן "והאי ככוליה בעי דלודי ליה" היינו דלא נימא דאי אפשר לחייבו שבועה מאחר שבכוליה בעי לכפור והוי חשוד אממונא, ומיגו דחשיד אממונא חשוד אשבועתא, וע"ז מפרש רבה דאינו חשיד אממונא לפי שברצונו היה להודות על הכל אלא שאין בידו לפרוע וסבר עד דהו לי זוזי ופרענא ליה. והתוס' (כד"ה ככוליה) השיגו על פירש"י וז"ל: "תימה דהא

סו חידושי הגר"ח בבא מציעא בסוגיות הש"ס

מסיק לקמן (ו, א) דחשיד אממונא לא חשיד אשבועתא, ואין לומר דהיינו מדרבנן לפי שראו שהיתה שבועה חמורה עליהם אבל מדאורייתא חשוד לזה, חשוד לזה, דהא לקמן מייתי מרב נחמן דמשביעין אותו שלש שבועות ואחד מהן שלא שלחתי בו יד ומשמע בהגוזל (כ"ק קו, ב) דהוי דאורייתא וכו'.

וביאור דבריהם נראה דכוונתם להקשות בתרתי: א. דלקמן מסיקין דמי שחשוד על ממון אינו חשוד גם על שבועה; ב. דמדאורייתא גם מי שבאמת חשוד על השבועה מ"מ הוא יכול לישבע¹. וקשה דלפי"ז איך מוכיחה הגמרא לקמן (ו, א) מכל הני ברייתות דחשוד אממונא לא חשוד אשבועתא, הרי גם חשוד על השבועה יכול לישבע.

והנראה בזה דהנה בכל האופנים דמייתי בגמ' לקמן (שם) הרי החשש פסול הוא קודם שנשבע, וממילא אם אמרינן דממון ושבועה חד מילתא היא וממילא נעשה חשוד על השבועה ונמצא דבשעת שבועתו כבר נשבע לשקר והיינו דבשעת השבועה כבר הוי "פסול"

להשבע מן התורה, והגמרא מוכיחה דמדיכול הוא לישבע הרי חזינן דלא נעשה על-ידי החשדות על ממון, "פסול לשבועה, אבל אין הכי נמי יתכן דיכול להיות חשוד, אלא דיכול להשבע מכיון שאינו "פסול" לשבועה אלא "חשוד" לשבועה. אולם כל זה שייך רק לענין שארי שבועות שחייב הוא לישבע אלא דיש לנו ספק אם יכול הוא לישבע, מה שאין כן גבי מודה במקצת החשדות הוא בעצם השבועה שנשבע שאינו חייב אלא מחצה, והיינו דחיישין שמא נשבע הוא ע"כ לשקר ואין החשדות נוצרת קודם השבועה.

ולפי"ן אתי שפיר דעת רש"י דרש"י ס"ל דרק היכא דבטענה גופא נעשה חשוד אמרינן דחשוד על השבועה ואינו יכול להשבע שבועה זו עצמה, משא"כ היכא דנעשה חשוד מקודם השבועה דהיינו בשומר שמשביעין אותו שבועה שלא שלחתי בה יד, וכנסכא דר' אבא דמייתי התוס', וכן בכל הני ברייתות דלקמן בגמרא, שפיר לא היה חשוד גם על השבועה, וחייב הוא לישבע אותן השבועות, כנ"ל².

1. כוונת רבינו לומר דאפילו אי אמרינן דחשיד אממונא חשיד אשבועתא ה"ז כגזלן שגזל מכבר דנחשד שישבע לשקר אם יש לאדם דין כנגדו, אבל כאן הלא הנידון הוא בכסף זה גופא שנעשה בו מודה במקצת, אולי באופן זה לא אמרינן דחשיד לישבע לשקר.

1. יתקן...
2. ...
3. ...
4. ...
5. ...
6. ...
7. ...
8. ...
9. ...
10. ...
11. ...
12. ...
13. ...
14. ...
15. ...
16. ...
17. ...
18. ...
19. ...
20. ...
21. ...
22. ...
23. ...
24. ...
25. ...
26. ...
27. ...
28. ...

ב' וכו' בעי דלודי לי' פירש"י דלא נימא מיגו דחשוד
א' חשוד אשבועתא וכן לפי המסקנא
שפירש אבל העדאת עדים דליכא לומר הכי יעו"ש והתוס'
ע"ז דהרי לקמן מסיק דלא
נ' מיגו דחשוד אמונא חשוד אשבועתא וכן הקשו מהא
ב' שבועה ואינו יכול לישבע משלם ולא אמרינן
חשוד דחטף חשוד אשבועתא ועיין עוד בש"מ שהביא בשם
ז'נים
ו' דכיון דפטורו הוא משום שא"ל א"כ מאי מהניא הק"ו
הק"ו לא מהניא רק לחייבו שבועה
אינו יכול לישבע ונראה לומר דהנה התוס' ורש"י נחלקו
דף ק"ז ודעת התוס'
דמודה במקצת חייב וכופר הכל פטור הוא מגזירת הכתוב
הש"י
הנהי תרי טעמי דרבה הן הן החילוק שבין מודה במקצת
הכל וא"כ איכא תרי חילוקי חדא
הוי מעיז ומודה במקצת אינו מעיז ועוד דכופר הכל הוי
ומודה
קצת אינו חשוד ולפי"ז הא הוי הך טעמא דפטור משום
דאמונא חשוד אשבועתא
אינו דומה למודה במקצת ועי"ז שפיר מהניא הק"ו לחייבו
הוי לפי המסקנא
ועי"א ולגבי ע"א ג"כ הוי חשוד ושפיר מהניא הק"ו לחייבו
הרי מיושב
שהקשו התוס' מהך דמתוך שא"ל משלם דהתם הא הוי
ועי"א וחייב גם כה"כ
איכפת לנו כלל במאי דהוי חשוד אכן עדיין קשה דאין
לשבע ומזה
הגמ' לקמן דלא הוי חשוד אשבועתא וממילא הרי ליכא
לפטורא
נראה לפי מה שהקשו התוס' בב"ק דף ק"ח בנשבע
ונשבע דאין נשבע
השני והא בראשונה שנשבע לשקר הא נעשה חשוד
השבועה ותי' דמדאורייתא גם חשוד על השבועה יכול
ע' וקשה דלפי"ז איך מוכיח הש"ס
שוד אמונא לא חשוד מכל הנך שבועות ואיזו ראי' הוי
התוס' כיון דגם חשוד על
ביתא כשר לישבע ונראה דהתם הא פסולו משום מעיקרא
ב' לשקר ואינו אלא חשוד אבל
א' אי נימא דממון ושבועה חד מילתא הוא א"כ הא בשעת
ת' נשבע לשקר ובשעת מעשה
פסול לשבועה מדאורייתא ולפי"ז הרי לא מכאן אלא דלא
ע"י פסול לשבועה אבל אה"נ
שוד יוכל להיות דהוי וע"כ שפיר יכול לשבע אכן כ"ז לענין
י' שבועות
י"ב לשבע אלא דמספקא לנו אם יכול לשבע משא"כ גבי
ה' במקצת מאחר דחשוד מיהא הוי א"כ
בא חילוקא בין מודה במקצת לכה"כ במה דבכה"כ הוי
ב' ובמב"מ גם חשוד לא הוי ושפיר
נ"א לפוטרו ומיושב היטב דעת רש"י וכמו שנתבאר ולפי"ז
לנו דלא שייך הטעם של רש"י אלא
ב' דמהטענה גופה הוי חשוד וע"כ לא הוי מודה במקצת
אבל היכא דנעשה חשוד מקודם שפיר
ל' לשבע וכש"נ

2) המו"ל הוסיף סעיף שלם שאינו בכה"י. הסעיף הנוסף מסומן באפור.

חידושי הגר"ח בבא מציעא בסוגיות הש"ס צמ

סימן כא

בענין אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם

להדבר בעולם, אלא שאין הקנין יכול לחול עתה, ובוה מחלק הרשב"ם דהיכא דאין הדבר כלל בעולם לא מהניא בשום קנין, אבל הכא דגוף הדבר ישנו בעולם אלא שאין הקנין יכול לחול עתה מהני.

ובביאור דברי הרשב"ם נראה דהדברים מוכחים כן מסוגית הגמ' דקידושין (סב, ב) דקאמר התם דפירות ערוגה זו יהיו תרומה על פירות אלו לכשיתלשו, ונתלשו, דבריו קיימין, משום דכל שבירו אינו כמחוסר מעשה דמי. הרי דאע"ג דהשתא אין בידו לעשות תרומה מ"מ כיון שבירו לסלק המניעה שפיר מהניא לכשיתלשו, וא"כ כ"ש הכא גבי עובר דבע"כ תסתלק המניעה כשתלד, פשיטא דמהניא לכשתלד, משא"כ בהך סוגיא ובגמ' כתובות שהכאנו הרי אין בידו התם לסלק המניעה, וע"כ לא מהניא מה שנתן לו אחר כך שיועיל הקנין כיון דעתה אין בידו.

[טז, א] בגמ': אמר ליה רבא תהא במאמינו, בההוא הגאה דלא קאמר ליה מירי וקא סמיך עליה טרח ומייתי ליה גמר ומקני ליה, מתיב רב ששת וכו', מה שתעלה מצודתי מכור לך לא אמר כלום וכו', מה שתעלה מצודתי היום מכור לך, דבריו קיימין וכו', התם סמכא דעתיה הכא לא סמכא דעתיה.

ועיין בתוס' שם (ד"ה מה שאירש) דלדעת רב האי, כל זה הוא רק לרב לטעמיה דס"ל אדם מקנה דשלב"ע, ואליביה הוא דמחלקינן בין היכא דסמכא דעתיה להיכא דלא סמכא דעתיה, אבל אליבא דידן דקיי"ל אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם לא מהניא בסמכא דעתיה. והתוס' שם חולקין עליו וסבירא להו דמהני גם אליבא דידן, וכן הוא דעת הרמב"ם (הל' גזילה פ"ט) ודעת הר"ן והרא"ש וש"פ, עי"ש ובסוגיות הגמ' לקמן (עב, ב) ובכתובות (נט, א).

ובאמת הסוגיא צריכה ביאור, דמאי מהניא לנו מה דסמכא דעתיה אחרי דאין אדם מקנה דשלב"ל ולא חל הקנין כלל.

והנראה לבאר עפ"י מאי דאיתא בגמ' ב"ב (קמב, א) אמר רב נחמן המזכה לעובר לא קנה ולכשתלד קנה. וכתב שם הרשב"ם בזה"ל: ואע"ג דפליג רב נחמן בהמוכר פירות דקל לחבירו דאמר אף משבאו לעולם יכול לחזור בו, דאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם, הכי גבי עובר מודה דחשיב ליה כישנו בעולם, וגם הנכסים שינתן לו הרי הן בעולם אלא שצריך לתקן לשונו ולומר נכסיי להאי עובר לכשתלד, דאז ראוי לקנות לגמרי. הרי דהרשב"ם מחלק בזה, והוא משום דבאמת מצינו תרי גווני דשלב"ל, חדא כפשוטו שאינו בעולם כלל, ועוד באופן אחר דבאמת ישנו

אך יעו"ש שם בקידושין דבאמר לאחר שתגייירי, אכן נקרא הוי בידה, דמשני התם מי יימר דמזדקקי ליה ביה תלתא. הרי דהיכא דבריר דמזדקקי ליה ביה תלתא שפיר מהניא, וזהו דמהני משום דסמכא דעתיה וברור שתבא לידו, וע"כ שפיר מהניא גם כשמקנה לאחר שתבוא לידו כיון דגוף הדבר בעולם, וכמו שנתבאר.

ובזה ניחא עוד, דלכאורה תימה דהרי בפירות דקל דפשיטא שיבואו לידו יותר מלגבי גולן, למה לא מהניא. ולפי דברינו אתי שפיר דפירות דקל אין הדבר כלל בעולם, וע"כ לא מהניא בשום אופן, משא"כ הכא גוף השדה ישנו בעולם. אלא דאין הקנין חל עתה ולזה שפיר מהניא מה דסמכא דעתיה להקנותו אחר כך כשיוכל לחול הקנין, וכמו שנתבאר.

וְכִי יִסְּרָה בְּמִאֲמִינוֹ בְּהִיאָה הַנָּאָה דְּקָא מְהִימָן לִי גִמְר וּמִקְנִי
 וְכִי טִרַח וּמִיִּיתִי לִי גִמְר וּמִקְנִי לִי מִתִּיב ר"ש מַה שֶּׁתַּעֲלֶה
 דַּעֲתִי לֹא אִמֵּר כְּלוֹם הָתָם סִמְכָה דַּעֲתִי הִכָּא לֹא סִמְכָה דַּעֲתִי
 וְכִי בְּתוּסִי שֶׁם דִּיָּה מַה וְכִי שֶׁהִבִּיאוּ
 סִתְרָב רַב הָאֵי גִאּוֹן דְּכִיז הוּא רַק רַב לְטַעֲמִי דְּסִיל אָדָם מִקְנָה
 לְבִיל וְאַלִּיבִי הוּא דְּמַחֲלָקִין בֵּין הִיכָא
 סִמְכָה דַּעֲתִי לְהִיכָא דְּלֹא סִמְכָה דַּעֲתִי אֲבָל לְדִידָן דְּקִיִּיל אֵין
 סִמְכָה דְּשִׁלְבִיל לֹא מִהִנָּא
 דְּסִמְכָה דַּעֲתִי וְהַתּוּסִי שֶׁם חוֹלְקִין עֲלֵיו וְסִיל דְּמַהֲנִי גַם
 דְּבִידוֹן
 דִּי הוּא דַּעֲת הֶרְמִבִּים בְּפִיט מִהֲלָכוֹת גּוֹזִילָה וְאַבִּידָה וְדַעֲת
 דִּי וְהִרְאִישׁ וְשִׁיפ כְּהַתּוּסִי וְבִאֲמַת דְּסוּגִיא זֶו
 יִכְּכָה בִּיאור דְּמֵאֵי מִהִנָּא לָנוּ מַה דְּסִמְכָה דַּעֲתִי אַחֲרֵי דֵאֵין
 סִמְכָה דְּבֵר שֶׁלֹּא בֹא לְעוֹלָם וְלֹא
 מִיִּי הִקְנִין כֻּלָּל וְהִנְרָאָה לוֹמֵר עֲפִיִי מֵאֵי דֵאִיתָא בְּבִיב דִּף קִמִּיב
 דִּי רִינָה מְזוּכָּה לְעוֹבֵר לֹא קָנָה לְכַשְׁתַּלַּד
 תִּבְּ שֶׁם הֶרְשִׁבִים זִיל וְאַעֲיִג דְּרִינָה סִיל בְּמוֹכֵר פִּירוֹת דְּקָל
 בִּירוֹ וְאִמֵּר אֵף שְׂבִאוֹ לְעוֹלָם יִכּוֹל לְחַזּוֹר
 הִכָּא גְבִי עוֹבֵר מוֹדִי דְּחִשִּׁיב לִי כִישְׁנו בְּעוֹלָם אֵלֹא שְׁצִרִךְ
 לְשׁוֹנוֹ וְלוֹמֵר לְכַשְׁתַּלַּד דֹּאז
 אֵי לִקְנוֹת לְגִמְרֵי הֵרִי דְּהֶרְשִׁבִים מַחֲלָק וְהוּא דְּבִאֲמַת מְצִינוֹ
 גּוֹזִיל דְּשִׁלְבִיל חֲדָא כְּפִשּׁוּטוֹ
 אֵינִי בְּעוֹלָם כֻּלָּל וְעוֹד בְּאוּפֵן אַחֵר דְּבִאֲמַת יִשְׁנו לְהַדְבֵּר בְּעוֹלָם
 אֵין שְׂאֵין
 קִנְיִן יִכּוֹל לְחוֹל עֵתָה וּבִזָּה מַחֲלָק הֶרְשִׁבִים דְּהִיכָא דֵאֵין הַדְבֵּר
 בְּעוֹלָם לֹא מִהִנָּא בְּשׁוּם גּוֹזִיל
 יִכְּכָה דְּגוֹף הַדְבֵּר יִשְׁנו בְּעוֹלָם אֵלֹא שְׂאֵין הִקְנִין יִכּוֹל לְחוֹל עֵתָה
 הִיכָא דְּמִתְנָה שִׁיחִי
 תִּשְׁיִכַל לְחוֹל כְּמוֹ לְכַשְׁתַּלַּד וְכְּדוּמָה שְׁפִיר מִהִנָּא וְהִנֵּה צִיֵּעַ
 דְּכְתוּבוֹת
 בְּבִידוֹ דְּקִאֲמֵר אֲעִיג דְּלֹא תִיקְנִי לָךְ אֵלֹא לְאַחֵר שְׁלִישִׁים יוֹם קָנָה
 סִבִּידוֹ
 אֵלֹא לֹאז בִּידוֹ הֵרִי דֹאֲעִיג דִּישְׁנו לְגוֹף הַדְבֵּר הִנְקָנָה בְּעוֹלָם
 מִהִנָּא אֵף לְאַחֵר שִׁיִּיעִיל הַדְבֵּר
 בְּסִים דְּלֹאז בִּידוֹ וְכֹל הֶרְשִׁבִים וְנִרְאָה בְּסוּגִיא דְּקִידוּשִׁין דִּף
 דְּקִאֲמֵר הָתָם דְּפִירוֹת עֲרוּגָה יִהְיוּ תְּרוּמָה
 לְפִירוֹת אֵלּוֹ לְכַשִּׁיתֵּלְשׁוֹ דְּמַהֲנָא מְשׁוּם דְּכֹל שְׂבִידוֹ לֹאז
 מְעַשֶּׂה דְּמִי הֵרִי דֹאֲעִיג דַּעֲתָה אֵין בִּידוֹ לְעִשׂוֹת
 זְמָנָה מִיִּם כִּיּוֹן דְּבִידוֹ לְסַלֵּק הַמְּנִיעָה שְׁפִיר מִהִנָּא לְכַשִּׁיתֵּלְשׁוֹ
 בְּמַכְשִׁיכָּה הִכָּא גְבִי עוֹבֵר דְּבַעֲיִכ תִּסְתַּלֵּק הַמְּנִיעָה
 יִטֵּא דְּמַהֲנָא לְכַשְׁתַּלַּד מְשִׁאֲיִכ בְּהַךְ סוּגִיא דְּכְתוּבוֹת דִּף פִּיב
 בִּאֲנוֹ הֵרִי אֵין בִּידוֹ
 בְּסִים לְסַלֵּק הַמְּנִיעָה וְעִיכ לֹא מִהִנָּא מַה שְּׁמִקְנָה לֹאזִיכ
 זִיל הִקְנִין כִּיּוֹן דַּעֲתָה אֵין בִּידוֹ
 נִהְיִי עֵינִישׁ בְּקִדּוּשִׁין דְּלֹאֲחֵר שְׁתַּגִּיירִי בִידָה וּמִשְׁנֵי מִי יִימֵר
 דְּקִי לִי בִי תִלְתָּא
 דִּי דְּהִיכָא דְּבִירוֹר דְּמִזְדַּקְקִי לִי בִי תִלְתָּא שְׁפִיר מִהִנָּא
 דְּמִשְׁנֵי הִכָּא סִמְכָה
 תִּי וְבִירוֹר שְׁתַּבֵּא לִידִי וְעִיכ שְׁפִיר מִהִנָּא כְּשִׁמְקָנָה לְאַחֵר
 אֵלֹא לִידוֹ כִּיּוֹן דְּגוֹף הַדְבֵּר בְּעֵין
 וְשִׁנְתַּבָּר

[illegible]

5) המו"ל השמיט שני דפים שלמים מדבר תורה זה של רבינו זצ"ל. הדפיס תחילתו וסופו, קירב רחוקים, ונטל מדברי הגר"ח את משמעותם. בדוגמא זו מצולם עמוד א' במקום הנ"ל בכתב-היד. המו"ל הדפיס עד שורה 11 והשמיט את שאר העמוד המסומן באפור. [וכן השמיט את העמוד הבא בכה"י].

חידושי הגר"ח בבא מציעא בסוגיות הש"ס קלא

ולפי דברינו גם מיושב היטב מה שקשה לשיטת רש"י הכא דכתב דשלא ברשות היינו שלא ברשות בית-דין, והרי דעת רש"י לקמן (קא, א) דגם בשלא ברשותו נוטל כאריס, [ודחוק לומר דהכא הוי המעשה בשדה שאינה עשויה ליטע] אכן ברש"י לעיל (יד, ב) כתב דהא דאינו נוטל רק הוצאה הוא משום דארעאי אשבח, וא"כ נמצא דהיכא דנשאר שלא ברשות אינו נוטל כדין אריס, ועל כן גם הכא אינו נוטל רק הוצאה, וכמושנ"ת.

סימן מח

בענין המפקיד מעות שאינן צרורין אצל שולחן

וכבר הקשה עליו המהר"י קורקוס הובא בכ"מ שם מהא דמבואר הכא להדיא שאם הוציא מעל הגזבר. וצריך לומר דהא דמבואר להדיא במשנה דמעילה (כא, א) פירש שם רש"י דמפני שנעשה שלוחו של הגזבר, אך הא הרמב"ם סבר דלא הוי שלוחו של גזבר, ולפי"ז אמאי מעל ולכן כתב דהטעם הוא משום שהוציא ברשות וזה מהא דחזינן דנזכר המשלח, וכפי שהקשה החכם-צבי דא"כ ימעול, אך לפי האמת הוי טעמא דאינו יכול לחזור בו משום דאין השכר שלו, וע"כ גם חברו אינו יכול לחזור וכל זמן שלא הוציא עדיין איכא מעילה.

וא"ש גם מה שהקשה דמאי ראיא מייתי מרב הונא דהוי מלוה לרב נחמן, דלפי דברינו הכא קאי אליבא דרבי מאיר דס"ל בגמ' קידושין (מז, ב) דמלוה לאו להוצאה ניתנה, וכל הטעם שאינו יכול לחזור הוא משום שוכר, ולענין חזרה הרי שוכר וש"ש שווין, אלא דהספק הוי אם מה שמותר להשתמש הוי כמו פסק או לא, וכיון דחשיב פסיקה לענין שוכר הוא הדין דחשיב פסיקה לענין ש"ש, וכמושנ"ת.

[מג, א] בגמ': המפקיד מעות אצל שולחן אם צרורין לא ישתמש בהן, לפיכך אם אכרו אינו חייב באחריותן. מותרין ישתמש בהן, לפיכך אם אכרו חייב באחריותן, אמר רב הונא ואפילו נאנסו וכו', ורב נחמן אמר נאנסו לא.

ובש"ך בשו"ע חו"מ (סי' רצב סק"ח) כתב דמדברי התוס' לעיל (כט, א ד"ה והוי) מוכח דאם המפקיד שואל מעותיו יכול הנפקד לעכבם לעצמו וליתן לו מעות אחרות. והחכם-צבי בהגהותיו על הט"ז (בסוף סי' עג) הקשה עליו בתרתי, חדא דאיזו ראיא איתא מהא דרב הונא דלדידיה הוי ליה לרב נחמן, והא לדידיה הוי שומר שכר. ועוד שנית דהרי לא מבואר כאן בגמ' דלרב נחמן לא מעל, ואי נימא דאינו יכול לחזור בו א"כ הא לר"נ מעל כמו לרב הונא.

והנראה ליישב מה שתמה, בהקדם מה שפסק הרמב"ם בהל' מעילה (פ"ז, ה"י) דמותרין ישתמש בהם לפיכך אם הוציא לא מעל לא זה ולא זה, הנפקד מפני שהוציא ברשות והמפקיד מפני שלא אמר לו השתמש, עי"ש.

סימן מט

בענין חייב אחריות תמורת היתר השתמשות

וחזינן דפליגי רב נחמן ורב הונא אם על-ידי שמותר לו להשתמש בדמי הפקדון מיקרי בזה שואל או שנשאר רק שומר שכר.

[מג, א] בגמ': כדרבה דאמר רבה נגבבו בלסטין מזויין אכרו שטבעה ספינתו בים, ור"נ אמר נאנסו לא.

[illegible]

ויג' מותרין ישתמש בהן עיניו בש"ך חו"מ סי' רצ"ב ס"ק
 דמדברי התוס' באלו מציאות דף כ"ט מוכח
 המפקיד שואל מעותיו יכול הנפקד לעכבן לעצמו וליתן לו
 אחרים והנה החכם צבי בהגהותיו לט"ז
 יג' הקשה חדא דאיזו ראי"י הוי מר"ה דלדידי הוי לוח לר"נ
 יד' הוי שומר שכר ועוד
 ה' מהא דמבואר בדף מ"ג דלר"נ לא מעל ואם נימא דאינו
 לחזור בו א"כ הא לר"נ מעל כמו
 וני"ל בישוב דברי הש"ך בהקדם מה שפסק הרמב"ם בפי' (ז')
 מהלכות מעילה דמותרין ישתמש בהן לפיכך
 הוציא לא מעל לא זה ולא זה הנפקד מפני שהוציא ברשות
 יד מפני שלא אמר
 שתמש וכבר הקשה המהר"י קורקוס הובא בכסף משנה
 והא דמבואר הכא להדיא דאם הוציא
 הגזבר וני"ל דהנה בהא דהנפקד לא מעל מבואר כן להדיא
 מעילה דף כ"א
 נה שם ורש"י פי' שם מפני שהוא שלוחו של הגזבר אכן
 הרמב"ם הכא
 א' הוי שלוחו של הגזבר וא"כ אמאי לא מעל וע"ז כתב
 ב"ם הטעם מפני
 הוציא ברשות אכן ק"ל מהא דתנן מעילה דף נזכר המשלח
 וזכר שליח
 ח' מעל ואמאי מעל והרי הוציא ברשות וני"ל דהנה באמת
 בשעה שנשתמש הא נעשה
 על המעות ולפי"ז נמצא דמתחילה קנה הוא לעצמו המעות
 ואח"כ הוציא
 ו' והנה במס' מעילה דף תנן נתנה לחבירו הוא מעל וחבירו
 מעל הרי דבנותן לחבירו
 מעל המקבל ולפי"ז אח"כ הרי הוא מוציא מעות של חולין
 ת שפיר פסק הרמב"ם
 טור מפני שהוציא ברשות ולא דמי לשליח דהתם השליח
 המוציא אלא דמפטר משום
 יחיות וכשנזכר הבעה"ב דאז ליכא לשליחות שפיר מעל והנה
 י' רש"י הרי
 יחיות וכשנזכר הבעה"ב דאז ליכא לשליחות שפיר מעל והנה
 י' רש"י הכא
 כ' בואר דהמפקיד מעל משום שהנפקד הוציא בשליחותו
 מב"ם הרי חולק וסובר דהמפקיד
 ז' ומעתה מבואר טעמם דרש"י סובר דכשמוציא הוא
 יא מעות של מפקיד וא"כ
 מפטר המפקיד מפני שלא אמר לו מאחר ששלוחו עושה אכן
 ת הרמב"ם דמתחילה
 נה לעצמו ועל קניית עצמו הרי ליתא לשליחותו וע"כ שפיר
 המפקיד מאחר שלא
 ז' לו מאומה והנה בהך דינא של הרמב"ם לפי"מ שביארנו
 בר דמתחילה קונה
 עצמו ואח"כ מוציאה נראה דתלוי בפלוגתא דר"מ ורבנן
 ושינן דף מ"ח אם מלוה
 הוצאה ניתנה אם לא דהרי כל קנייתו הוא בתורת הלואה ואם
 ה' לאו להוצאה
 תנה א"כ הא נמצא דאף בהלואה אינו קונה ופשיטא
 מוציא הוא מוציא מעות
 שליחותו של מפקיד ולפי"ז הרי ניחא פסק הרמב"ם דבהך
 הוציא מעל הגזבר מסיים שם
 נוספתא דמעל דברי ר"מ ור"מ לטעמי' דס"ל בקידושין שם
 ה' לאו להוצאה ניתנה